

การศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดล้าสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2*

A STUDY OF MANAGEMENT DEVELOPMENT ACTIVITIES MODEL OF
NAMMAN SCHOOL, HAT LA SCHOOL NETWORK, UNDER
THE OFFICE OF UTTARADIT PRIMARY EDUCATION
SERVICE AREA 2

นิพิฐพนธ์ อุไรวรรณ

Nipitpon Uraiworn

หยกแก้ว กมลวรเดช

Yokkaew Kamolvoradej

มานี แสงหิรัญ

Manee Sanghirun

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

Uttaradit Rajabhat University, Thailand

E-mail: nipiturai@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 โดยมีองค์ประกอบรูปแบบ 4 ด้าน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากร และด้านการกำกับติดตามและประเมินผล ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดล้า 9 โรงเรียน จำนวน 97 คน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) เก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล พิจารณาความสอดคล้องและความสัมพันธ์ของข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของกลุ่ม

* Received 14 June 2020; Revised 2 August 2020; Accepted 18 August 2020

เครือข่ายโรงเรียนน้ำมนต์หาดลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำมนต์หาดลำ ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำมนต์หาดลำ ควรให้ความสำคัญ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน บริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ PDCA สร้างความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของครู ใช้ทรัพยากรตามแผนงานโครงการ ให้มีการติดตาม ประเมินผลด้วยกระบวนการ AAR มีการสรุปและเผยแพร่กิจกรรม ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การจัดนิทรรศการ และการประชุมผู้ปกครอง

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน, กลุ่มเครือข่าย, โรงเรียนน้ำมนต์หาดลำ

Abstract

This article aims to 1) to study the conditions and problems of the management of learner development activities, and 2) to develop the program of learning development activities of the Nam Man HaadLa School Network. The Office of Uttaradit Primary Education District 2 has four elements: management, personnel, resources, and monitoring and evaluation. The population used in research is executives and teachers. School in The Nam Man Hat La Group Network Nine schools, 97 of them using a mixed method of quantitative data collection with questionnaires. Qualitative information with structured interviews Research instruments are 5-level estimation questionnaires and structured interviews, statistics used to analyze data, percentage, average (x%), and standard deviation (S.D.). Synthesize data Consider the consistency and relationship of the data by content analysis to develop the participant development activity management model of the Group of The Nam Man Haad La School Network. Office of Uttaradit Primary Education Area District 2. The results showed that: 1) The development model of the participant development activities of the Group of The Nam Man Haad La School Network, 2) The development model of the participant development activities of the Group of The Nam Man Haad La Water School Network The focus should be on the development activities of the students in the school, participatory management with the PDCA process, to create knowledge and understanding in the role of teachers. AAR processes the

evaluation and dissemination of activities through social media, exhibitions and parental meetings.

Keywords: Learner Development Activities Management Model, Network Group, Nam Man Haad La School

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ตามศักยภาพของตนเอง เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อันจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 ว่าด้วยหน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 กล่าวว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับและ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับที่ 20), 2560) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 1 มาตรา 6 ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 7 ระบุว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และหมวด 4 มาตรา 22 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา ความเป็นมา การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้

ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 1), 2542)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับกระทรวงลงไปจนถึงระดับสถานศึกษาในการจัดการศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ มีพื้นฐานทางจริยศาสตร์ ความเป็นคนดี ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม สร้างองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในการเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่ได้บูรณาการองค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่เกิดจากการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นกิจกรรมมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญาอารมณ์และสังคมเสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรมจริยธรรมมีระเบียบวินัยปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคมสามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข แบ่งเป็น 3 ลักษณะดังนี้ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย 2.1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และนักศึกษาวิชาทหาร 2.2) กิจกรรมชุมนุมชมรม 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดลำ ประกอบด้วยโรงเรียนจำนวน 9 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านน้ำหมัน โรงเรียนบ้านวังหัวดอย โรงเรียนบ้านนาตันโพธิ์ โรงเรียนจรมอนุสรณ์ 1 โรงเรียนนิคมสร้างตนเองลำน้ำน่านสงเคราะห์ 1 โรงเรียนนิคมสร้างตนเองลำน้ำน่านสงเคราะห์ 2 โรงเรียนท่าแฝกอนุสรณ์ 2 โรงเรียนบ้านน้ำต๊ะ โรงเรียนบ้านน้ำลี เป็นโรงเรียนประถมศึกษาสภาพปัญหาโดยรวมในปัจจุบัน 1) ด้านการจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนของแต่ละโรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นกิจกรรมบังคับตามโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีครูประจำชั้น ทำหน้าที่ครูแนะแนวในแต่ละระดับชั้น เนื่องจากจำกัดด้วยจำนวนบุคลากร จึงไม่มีครูแนะแนวโดยตรง อีกทั้งครูขาดความรู้ในด้านการแนะแนว ขาดการส่งเสริมด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ไม่มีแผนหรือกรอบในการดำเนินการแนะแนว ขาดการประเมินผลการจัดกิจกรรม 2) ด้านนักเรียน พบปัญหาที่ส่งผลต่อนักเรียน ไม่มาโรงเรียน เกิดจากปัญหาครอบครัว

สภาพสังคมแวดล้อม ปัญหายาเสพติด ปัญหาการทะเลาะวิวาท ชู้สาว การใช้สื่อโซเชียลมีเดีย และการแต่งรถ แข่งรถ 3) ปัญหาด้านสังคมและสาธารณสุขประโยชน์ ในปัจจุบันนักเรียนขาดความมีจิตสาธารณะและรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมเป็นอย่างยิ่ง โดยมักเกิดจากปัญหาสภาพพื้นฐานครอบครัว สภาพสังคมและชุมชน ที่ไม่ได้รับการดูแล ใส่ใจในพฤติกรรมของผู้เรียน (สันติภาพ ภูสมศรี, 2562)

ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียนบ้านน้ำหมัน และกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดลำ มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งสามด้าน จึงตระหนักและมีความมุ่งมั่นจะพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในระดับกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ตอบสนองหลักการสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) ที่ว่า “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้มีความรู้ มีทักษะมีความคิดสร้างสรรค์มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม และตอบสนองวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 ที่ว่า “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” และเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ทั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลของการศึกษาจะช่วยให้เกิดรูปแบบในการบริหารและดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดลำ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดลำ 9 โรงเรียน จำนวน 9 คน และครูผู้สอนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดลำ จำนวน 88 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 97 คน โดยใช้กลุ่มประชากรทั้งหมด

ระยะที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 4 คน จากสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ในงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนภายในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดล้า ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน ครูที่ได้รับรางวัลครูสุตติ จำนวน 1 คน และครูผู้สอนที่เชี่ยวชาญกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้ ด้านผู้บริหาร ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากร และด้านการกำกับติดตามและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ระยะที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง พัฒนารูปแบบบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้ ด้านผู้บริหาร ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากร และด้านการกำกับติดตามและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ระยะที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 จำนวน 97 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน และครูผู้สอน จำนวน 88 คน ผลการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านผู้บริหาร (Manager) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมา คือ ด้านบุคลากร (Personal) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.22$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดได้แก่ ด้านทรัพยากร (Resouce) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.85$)

ผลการศึกษาระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดลำ ศึกษาในเทศก์ อาจารย์มหาวิทยาลัย ครูที่ได้รับรางวัลครูสุดดีจากผลการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดีเด่น ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 4 คน ศึกษาในเทศก์ จำนวน 1 คน อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน ครูที่ได้รับรางวัลครูสุดดีจากผลการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 1 คน ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดีเด่น จำนวน 1 คน รวม 12 คน ผลการศึกษาพบว่า

ด้านผู้บริหาร (Manager) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน ใช้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม บูรณาการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน กำหนดและมอบหมายนโยบายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน มีการกำกับดูแลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามลำดับโครงสร้างการบริหารงาน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยให้ครูเป็นที่ปรึกษาในรูปแบบของเด็กทำผู้ใหญ่หนุน ส่งเสริมให้มีพื้นที่หรือกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้คิด ได้ทำ ได้แสดงออก และได้เรียนรู้ตามที่นักเรียนสนใจร่วมกันจัดทำโครงการแผนกิจกรรมไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี โดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวทางและปรับให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

ด้านบุคลากร (Personal) ผู้บริหารควรสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ให้เห็นความสำคัญในการดำเนินงานกิจกรรม

พัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือด้านกิจกรรมแนะแนว ด้านกิจกรรมนักเรียน และด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ ส่งเสริมหรือจัดให้มีการอบรม ประชุม สัมมนา เพื่อให้ครูพัฒนาตนเองทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีการออกคำสั่งการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการที่ชัดเจน โดยกำหนดบุคคลผู้รับผิดชอบ พร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน และส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทสภาพของสถานศึกษา สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และสนับสนุนบุคลากรภายนอกในการเป็นวิทยากร รวมถึงแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ด้านทรัพยากร (Resource) ควรส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อเอง โดยใช้วัสดุที่มี หรือประยุกต์สื่อจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ พัฒนาให้มีความทันสมัย เหมาะสมกับเหตุการณ์ จัดมุมต่าง ๆ จัดพื้นที่ที่ใช้ในการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ห้องแนะแนว ห้องลูกเสือ ห้องกิจกรรม สร้างพื้นที่ในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้รอบด้าน ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานหรือสถานประกอบการต่าง ๆ ในพื้นที่และชุมชน ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา แหล่งฝึกงาน การออกไปทัศนศึกษาต่างพื้นที่ เพื่อเปิดโลกทัศน์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ในด้านงบประมาณให้มีการจัดทำโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี ระบุรายละเอียดงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารจัดการในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการระดมทุน ทรัพยากร จากการจัดกิจกรรม หรือการขอสนับสนุนจากเครือข่ายของสถานศึกษา เพื่อให้มีงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเพียงพอ

ด้านการกำกับติดตามและประเมินผล (Evaluation) ควรให้สถานศึกษาดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน ตามวงจรเดมมิง (PDCA) และมีการกำกับติดตามเป็นรายกิจกรรมแบบ AAR (After Action Review) โดยต้องให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ให้ผู้รับผิดชอบได้นำเสนอความคืบหน้าหรือผลการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นระยะ ในการประชุมของสถานศึกษา และให้มีการสรุปรายงานผลกิจกรรมประจำปี ให้มีการเผยแพร่ผลงาน ผลการดำเนินงาน ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ผลงานต่าง ๆ ให้กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนการจัดนิทรรศการในวันวิชาการหรือวันสำคัญของสถานศึกษา และการประชุมผู้ปกครอง

อภิปรายผล

การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของกลุ่มเครือข่าย โรงเรียนน้ำหมันหาดลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของกลุ่ม เครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านผู้บริหาร (Manager) ผู้บริหารไม่มีความชัดเจนในนโยบายการปฏิบัติ และการออกคำสั่ง ไม่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการตั้งชุมชน ชุมชน และกำหนดกิจกรรมขึ้นโดยผู้บริหารและคณะครู และบังคับให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัชฎาพร โชคสงวนทรัพย์ ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญในการให้ความ ร่วมมือกับคณะกรรมการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ กำหนดระเบียบหรือหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน (ชัชฎาพร โชคสงวนทรัพย์, 2551)

ด้านบุคลากร (Personal) สถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาด ลำ เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก มีข้อจำกัดด้านครูและบุคลากร ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนที่ไม่เพียงพอ ครูขาดความรู้ความเข้าใจ ในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขาดการ อบรมพัฒนาตนเอง บางส่วนที่เข้ารับการอบรมแล้ว ไม่นำมาถ่ายทอด หรือขยายผลภายใน สถานศึกษา ครูและบุคลากรบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือ ไม่เห็นความสำคัญในการดำเนินงาน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวัญนคร ปกป้อง ได้ศึกษาสภาพและ ปัญหาของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียนบ้านโนนสะอาดนาเหมิอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ด้านครูผู้สอน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย (ขวัญนคร ปกป้อง, 2555) และสอดคล้องกับการวิจัยของ วรนาฏ สิทธิฤทธิ์ ที่ได้ศึกษาสภาพ การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหา การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สำคัญคือ นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน น้อย บุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (วรนาฏ สิทธิฤทธิ์, 2550) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิไลรัตน์ โกพลรัตน์ ได้ศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผล การศึกษาพบว่า ครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน (วิไลรัตน์ โกพลรัตน์, 2556)

ด้านทรัพยากร (Resource) ขาดสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไม่เพียงพอ ข้อยกีดกันด้านพื้นที่ แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่จำกัดด้วยการงบประมาณในการสร้าง ปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับ มณี ครุไชยศรี ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกิจกรรมชมรมเสริมหลักสูตร ไม่ได้งบประมาณสนับสนุน ไม่มีห้องจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ และไม่มีห้องเรียนที่แน่นอน (มณี ครุไชยศรี, 2550)

ด้านการกำกับติดตามและประเมินผล (Evaluation) ขาดการกำกับติดตามกิจกรรมและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขาดการทำสรุปรายงานและเผยแพร่กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในแต่ละกิจกรรม โดยเฉพาะในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ไม่มีเวทีหรือสถานที่ให้ผู้เรียนได้เสนอผลงานหรือแสดงความสามารถ ในการเผยแพร่กิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรนาฏ สิทธิฤทธิ์ ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการจัดเวทีให้นักเรียนได้แสดงผลงานมีน้อย และขาดการนิเทศติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องและไม่เป็นระบบ (วรนาฏ สิทธิฤทธิ์, 2550) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิไลรัตน์ โกพลรัตน์ ได้ศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนขาดการวางแผนด้านการวัดผลและประเมินผล (วิไลรัตน์ โกพลรัตน์, 2556) ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ชัชฎาพร โชคสงวนทรัพย์ ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการประเมินและรายงาน ซึ่งผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษามีการบริหารงานด้านการประเมินผลตามสภาพจริง มีการประเมินและรายงานกิจกรรม มีการสรุปผลการประเมินทุกสิ้นปี พร้อมทั้งนำผลการประเมินที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (ชัชฎาพร โชคสงวนทรัพย์, 2551) และไม่สอดคล้องกับ ณัฐวุฒิ ประเสริฐศรี ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ผลการดำเนินกิจกรรมพบว่าอยู่ในระดับมาก ได้กำหนดเป้าหมายของกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ชัดเจน นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และสามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม มุ่งปลูกฝังและส่งเสริมในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมด้วยความสนใจและปฏิบัติ

อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอโดยเน้นความสอดคล้องกับวิถีชีวิตประเพณีและวัฒนธรรม (ณัฐวุฒิ ประเสริฐศรี, 2556)

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ควรให้ความสำคัญ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน บริหารแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ PDCA สร้างความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของครู ใช้ทรัพยากรตามแผนงานโครงการ ให้มีการติดตาม ประเมินผลด้วยกระบวนการ AAR มีการสรุปและเผยแพร่กิจกรรม ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การจัดการนิทรรศการ และการประชุมผู้ปกครอง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านผู้บริหาร (Manager) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน ใช้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม บูรณาการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน กำหนดและมอบหมายนโยบายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน มีการกำกับดูแลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามลำดับโครงสร้างการบริหารงาน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยให้ครูเป็นที่ปรึกษาในรูปแบบของเด็กทำ ผู้ใหญ่หนุน ส่งเสริมให้มีพื้นที่หรือกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้คิด ได้ทำ ได้แสดงออก และได้เรียนรู้ ตามที่นักเรียนสนใจร่วมกันจัดทำโครงการแผนกิจกรรมไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี โดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวทางและปรับให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของธีรเดช ภูทองชัย ได้ศึกษาการดำเนินการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ให้ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและมองเห็นความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ธีรเดช ภูทองชัย, 2554)

ด้านบุคลากร (Personal) ผู้บริหารควรสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ให้เห็นความสำคัญในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือด้านกิจกรรมแนะแนว ด้านกิจกรรมนักเรียน และด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ ส่งเสริมหรือจัดให้มีการอบรม ประชุม สัมมนา เพื่อให้ครูพัฒนาตนเองทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีการออกคำสั่งการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการ ที่ชัดเจน โดยกำหนดบุคคลผู้รับผิดชอบ พร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน และส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทสภาพของสถานศึกษา

สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และสนับสนุนบุคลากรภายนอกในการเป็นวิทยากร รวมถึงแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของมรกต ใจดี ที่ได้ศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 สหวิทยาเขตสุรินทร์ พบว่า ในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การกำหนดบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานและการสร้างความเข้าใจในเรื่องความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษา มีความชัดเจน และมีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษา เพื่อทำหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบ รวมทั้งให้คำปรึกษาในการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (มรกต ใจดี, 2560) และสอดคล้องกับแนวคิดของขวัญนคร ปกป้อง ที่ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาศักยภาพครูไว้ 2 แนวทางพัฒนา คือ จัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ขวัญนคร ปกป้อง, 2555)

ด้านทรัพยากร (Resource) ควรส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อเอง โดยใช้วัสดุที่มี หรือประยุกต์สื่อจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ พัฒนาให้มีความทันสมัย เหมาะสมกับเหตุการณ์ จัดมุมต่าง ๆ จัดพื้นที่ที่ใช้ในการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ห้องแนะแนว ห้องลูกเสือ ห้องกิจกรรม สร้างพื้นที่ในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้รอบด้าน ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานหรือสถานประกอบการต่าง ๆ ในพื้นที่และชุมชน ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา แหล่งฝึกงาน การออกไปทัศนศึกษาต่างพื้นที่ เพื่อเปิดโลกทัศน์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ในด้านงบประมาณให้มีการจัดทำโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี ระบุรายละเอียดงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารจัดการในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการระดมทุน ทรัพยากร จากการจัดกิจกรรม หรือการขอสนับสนุนจากเครือข่ายของสถานศึกษา เพื่อให้มีงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับ ปิยวัชร สุทธิวนิช และคณะ ได้กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดเตรียมความพร้อมของสถานที่ห้องประชุมสื่ออุปกรณ์และงบประมาณ การจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อจัดสภาพแวดล้อมทางบ้านอย่างเหมาะสม จัดอาคารสถานที่ของโรงเรียนให้สะอาด เรียบร้อย ส่งเสริมให้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง รวมทั้งตรวจและประเมินสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ปิยวัชร สุทธิวนิช และคณะ, 2559)

ด้านการกำกับติดตามและประเมินผล (Evaluation) ควรให้สถานศึกษาดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน ตามวงจรเดมมิง (PDCA) และมีการกำกับติดตามเป็นรายกิจกรรมแบบ AAR (After Action Review) โดยต้องให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ให้ผู้รับผิดชอบได้นำเสนอความคืบหน้าหรือผลการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นระยะ ในการประชุมของสถานศึกษา และให้มีการสรุปรายงานผลกิจกรรมประจำปี ให้มี

การเผยแพร่ผลงาน ผลการดำเนินงาน ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ ผลงานต่าง ๆ ให้กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุน การจัดนิทรรศการในวันวิชาการหรือวันสำคัญของสถานศึกษา และการประชุมผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรนาฏ สิทธิฤทธิ์ ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำเภอเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน บุคลากรหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเพื่อให้ชุมชนได้รับทราบ และมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (วรนาฏ สิทธิฤทธิ์, 2550) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิไลรัตน์ โกพลรัตน์ ได้ศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการศึกษพบว่าให้มีการตรวจสอบติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีที่หลากหลาย จัดทำสมุดบันทึกการพัฒนาผู้เรียนเพื่อรายงานและสรุปผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รายงานผลต่อผู้บริหารให้ทราบถึงผลการดำเนินงานและสภาพปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลใช้ในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในวงจร PDCA วงรอบต่อ ๆ ไป (วิไลรัตน์ โกพลรัตน์, 2556)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารรูปแบบกิจกรรมผู้เรียน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดลำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 ด้านผู้บริหาร (Manager) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน ใช้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม กำหนดและมอบหมายนโยบายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน ด้านบุคลากร (Personal) ผู้บริหารควรสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ให้เห็นความสำคัญในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการออกคำสั่งการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการที่ชัดเจน ส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลประเมินผล การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านทรัพยากร (Resource) ควรส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อเอง จัดพื้นที่ที่ใช้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดสรรงบประมาณตามแผนงานโครงการ และมีการระดมทุนจากกิจกรรม และ

หน่วยงานทุกภาคส่วน ด้านการกำกับติดตามและประเมินผล (Evaluation) ควรให้สถานศึกษาดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน ตามวงจรเดมมิ่ง (PDCA) และมีการกำกับติดตามเป็นรายกิจกรรมแบบ AAR (After Action Review) ให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ให้มีการสรุปรายงานผลกิจกรรมประจำปี และมีการเผยแพร่ผลงาน ผลการดำเนินงาน ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การประชุมผู้ปกครอง **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** 1) สถานศึกษาควรมีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง 2) สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** 1) ควรศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ในการแก้ปัญหาพฤติกรรม Bully ในสถานศึกษา 2) ควรศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในการส่งเสริมการดำเนินงานด้านสังคมและสาธารณประโยชน์ในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ขวัญนคร ปกป้อง. (2555). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนบ้านโนนสะอาดนาเหมิอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ชัชฎาพร โชคสงวนทรัพย์. (2551). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐวุฒิ ประเสริฐศรี. (2556). การนำเสนอแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ธีรเดช ภูทองชัย. (2554). การดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาหนองคาย เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนครพนม.

- ปิยวัชร สุทธิวนิช และคณะ. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. วารสาร มจร สันติศึกษาปริทรรศน์, 4(2), 190-204.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 1). (2542). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก หน้า 3 (19 สิงหาคม 2542).
- มณี ครุไชยศรี. (2550). การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมจรโพธิ์ชัยวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มรกต ใจดี. (2560). การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 สหวิทยาเขตสุตถินไทย. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับที่ 20). (2560). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 14 (6 เมษายน 2560).
- วรรณภา สิทธิฤทธิ. (2550). การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- วิไลรัตน์ โกพลรัตน์. (2556). การดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนครพนม.
- สันติภาพ ภูสมศรี. (10 สิงหาคม 2562). บริบทของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาล้าและปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. (นิพนธ์ อุไรวรรณ, ผู้สัมภาษณ์)